No. 1814 Zaterdag 5 October 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Onze Begrooting voor het jaar 1918 in de Eerste Kamer.

II.

De heer PLEYTE, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Toen ik zoo straks den heer van Kol hoorde spreken, dacht ik een oogenblik aan de ziekten, waarvan men in den laatsten tijd hoort spreken: de Engelsche ziekte, die hier in den Haag woedt, en de Spaansche ziekte, die in ons land woedt. Als dritter im Bunde is daarbij gekomen de Amerikaansche ziekte, die den heer van Kol te pakken heeft.

Niettegenstaande het betoog, dat ik gehouden heb naar aanleiding van de Surinaamsche begrooting om aan te toonen dat het toch niet alles goud is wat blinkt onder de Amerikaansche vlag, hebben wij nu weder van den geachten afgevaardigde moeten vernemen: Zaten de Amerikanen maar op Curaçao; wat zouden de menschen daar dan een heerenleven hebben, wat zouden de ambtenaren dan prachtig betaald worden; ze zouden dan evenveel dollars als nu guldens krijgen.

Op Curaçao is wel sprake van een volkssentiment, dat ik in Suriname niet aanwezig acht. En nu geloof ik dat, als de bevolking van het hoofdeiland en zijn omgeving gesteld werd voor de vraag, onder welke vlag zij het liefst zou willen leven, er niemand zou zijn die zou zeggen dat men van onder de Nederlandsche vlag vandaan wilde, ook niet voor eenige zilverlingen meer.

Dat er zoo gesproken wordt, verwondert mij vooral van iemand als den heer van Kol, die gewoonlijk spreekt over het idealisme dat onze politiek moet kenmerken en over het idealisme dat er bij een bewindsman moet zijn.

Ook ik meen, dat zeker idealisme noodig is om de taak te kunnen vervullen welke nu bijna in andere handen zal overgaan, en dat men zonder dat idealisme niet veel tot stand kan brengen.

De rede van den geachten afgevaardigde schijnt mij toe een vreemde weerklank te zijn op de eerste alinea van het Voorloopig Verslag, waarin staat:

„Algemeen betuigde men zijne ingenomenheid met den geheelen loop, dien de zaken in deze kolonie in den laatsten tijd blijkbaar nemen......

De verschillende maatregelen, door den Minister bij deze begrooting voorgesteld of in uitzicht gesteld, vonden eveneens algemeene instemming."

Er wordt zelfs niet gerept van een algemeene instemming minus één, zoodat ik mij niet direct op alle feiten en quaesties, door den geachten afgevaardigde te berde gebracht, heb kunnen inschieten, omdat ik meende dat wij het in hoofdzaak met elkander eens waren. Het neemt echter niet weg, dat de verschillende te berde gebrachte punten door mij nog met een enkel woord zullen worden besproken.

Ik wil beginnen met te zeggen dat, wanneer het mij gegeven geweest ware te staan op de plaats, welke de geachte afgevaardigde inneemt en hij hier stond, ik waarschijnlijk met eenige van dezelfde verwijten ware begonnen als hij nu tot mij gericht heeft. Ik kan hem nu dadelijk zeggen, wat betreft verschillende punten: daaraan wordt gewerkt, daaraan wordt het noodige gedaan.

De geachte afgevaardigde zegt, dat hij verschillende verwijzingen in de Memorie van Antwoord onaangenaam vindt. Ik meen toch, dat het het volste recht van den Minister is om te verwijzen naar de Kamerstukken, die vroeger verschenen zijn en waarin diezelfde zaken zijn behandeld.

Wanneer nu de geachte spreker spreekt van ambtenaren, die de Volksvertegenwoordiging hebben voor te lichten en wier plichtverzuim gisping verdient, dan geloof ik dat hij — hij zal het straks zien als hij zijn stenogram ter hand neemt — een vrij ongelukkige uitdrukking heeft gebezigd.

Voor mij is het tot nog toe altijd een eer geweest de Kamer in te lichten en ik hoop, dat het nooit zoover zal behoeven te komen, dat de Minister ten slotte tot ambtenaren zegt: doet gij het maar. Alles wat in de stukken staat neem ik voor mijn verantwoording; ik heb dat alles herhaaldelijk nagelezen en er is geen tittel of jota aan mijn aandacht ontgaan. Voor hetgeen er in staat aanvaard ik de volle verantwoordelijkheid.

De geachte afgevaardigde klaagt over het te hooge telegraaftarief. Ik ben de eerste om te erkennen, dat het tarief veel te hoog is, maar ten deze kan ik niet dwingend optreden.

De geachte afgevaardigde is een getrouw lezer van de *Amigoe di Curaçao*; hij zal daarin gelezen hebben de verschillende berichten uit verschillende oorlogvoerende landen, die door de op Curaçao aanwezige draadlooze inrichting worden opgevangen. Die inrichting is door mij derwaarts gezonden nog vóór den oorlog, omdat ik hoopte, dat wij van den kabel voorgoed zouden kunnen afkomen en een directe draadlooze gemeenschap zouden kunnen tot stand brengen.

De oorlog heeft de voltooiing van die plannen verijdeld.

De geachte afgevaardigde heeft straks te recht er aanmerking op gemaakt, dat de Duitsche kruiser *Karlsruhe* eerder op de hoogte was dan de Gouverneur van Curaçao van hetgeen er eind Juli 1914 in Europa voorviel. Dat heeft ook mij groote ergernis verschaft maar de heeren mogen uit dat feit niet de consequentie trekken, dat door mij geen pogingen zouden zijn aangewend om den Gouverneur zooveel en zoo goed mogelijk van den stand van zaken op de hoogte te houden. In de eerste dagen van den oorlog zijn de telegrammen eenvoudig niet overgekomen en in later tijd werd het zeldzaam, dat een telegram ongeschonden en op behoorlijken tijd overkwam. En met de brievenmalen — dit aan het adres van den heer Reekers — is het in den laatsten tijd niet veel beter gesteld.

Wat de telefoon betreft, het verkeer over de brug Punda—Otrabanda en allerlei andere zaken, ik heb voorbereidingen getroffen dat al die verschillende bedrijven, de watervoorziening, de straatverlichting, het brugverkeer, de telefoon, die op het oogenblik in Curaçao in handen van particulieren zijn, in gouvernementshanden komen.

De geachte afgevaardigde sprak straks met een enkel woord over de watervoorziening en meende, dat die ook in handen van particulieren was gegeven, Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mededeelen, dat een vergunning tot het maken van een prise d'eau, die indertijd aan de heeren Mörzer Bruyns en Graadt van Roggen is gegeven, is ingetrokken, en dat op het oogenblik bij prof. Weys in Delft plannen in bewerking zijn om Curaçao van een behoorlijke waterleiding te voorzien.

De geachte afgevaardigde maakte er aanmerking op, dat meerderjarige kinderen van ambtenaren geen vrijen overtocht krijgen. Ik moet den geachten afgevaardigde mededeelen dat ik inderdaad geen aanleiding kan vinden om personen die een dergelijken leeftijd bereikt hebben, dat zij in staat moeten zijn hun eigen brood te verdienen, met hun ouders op 's lands kosten te laten vervoeren. Dat gebeurt in Nederlandsch-Indië ook niet en zou ook een ongewenschten last op de begrooting leggen. Ik geloof ook dat de gevallen waarin het noodzakelijk is dat meerderjarige kinderen met hun ouders medegaan en onder de hoede van hun ouders moeten reizen, zeer zelden zullen voorkomen.

Omtrent de „bakjes", waarop de geachte afgevaardigde straks aanmerking heeft gemaakt, heb ik in de stukken mijns inziens het noodige gezegd.

De wedderegeling van de ambtenaren is in de laatste jaren verbeterd. Het spreekt vanzelf dat, waar de algemeene levensstandaard op gaat, de salarissen gaandeweg zullen moeten verhoogd worden. Maar dat er op het oogenblik een zoo aanmerkelijk verschil zou zijn tusschen den levensstandaard van vroeger en van heden dat het noodzakelijk ware een zeer belangrijke verhooging in het algemeen toe te passen, rijksdaalders in plaats van guldens te betalen, dat geloof ik niet.

De weg dien onze koloniale politiek ten opzichte van de kolonie Curaçao in de laatste jaren is opgegaan, is die van ontwikkeling van Willemstad op het hoofdeiland tot een groote haven, met moderne hulpmiddelen voorzien, en ik mag den geachten afgevaardigde den heer Kraus wel dankbaar zijn voor de vele belanglooze adviezen, welke hij mij heeft verschaft over de wijze, waarop de haven van Curaçao zoo goed mogelijk kan worden ingericht.

Op dit oogenblik is aanhangig een verbetering van het Waaigat, waar een haven voor de kleine zeilschepen zal komen, en verder gaan wij de richting uit, welke in Nederlandsch-Indië op verschillende plaatsen wordt uitgegaan om de havens zooveel mogelijk te laten voldoen aan alle mogelijke moderne eischen.

De heer van Kol zeide niet zeer optimistisch gestemd te zijn ten opzichte van de haven van Willemstad. Zoo heb ik zelf er vroeger ook over gedacht, maar sedert de Curaçaosche Scheepvaartmaatschappij en de Petroleum-Maatschappij haar etablissementen daar zijn gaan vestigen, zullen wij daar een belangrijke scheepvaart krijgen, o. a. voor het overbrengen van de ruwe olie van Venezuela naar Curaçao, en is mijn inzicht in deze zaak wel eenigszins veranderd. Het komt mij voor, dat, wanneer men te allen tijde in de haven van Curaçao de noodige vloeibare brandstoffen kan krijgen, die haven een groote aantrekkelijkheid voor de schepen zal hebben.

Door de omstandigheid, dat de phosphaatgroeven aan de Fuikbaai in ontginning zijn gebracht — door het gebrek aan schepen staat die weer tijdelijk stil — biedt mijns inziens de haven van Curaçao verschillende perspectieven, welke men niet te laag moet aanslaan.

Verder ben ik bezig daar een weerkundig station in te richten, waardoor de schepen die door de Caraïbische zee moeten, en nogal eens orkanen ontmoeten kunnen, volkomen zullen kunnen worden ingelicht.

Met een en ander zal gepaard moeten gaan een assaineering van Willemstad. Twee jaren geleden is dr. Waterman uitgezonden. Door hem en zijn staf zal Willemstad, dat op het gebied van de hygiëne en van geslachtsziekten een zeer slechten naam heeft, gaandeweg van de blaam gezuiverd worden.

Het is waar, een groot deel van de terreinen om de havens gelegen is in handen van particulieren, en daaraan zijn natuurlijk groote bezwaren verbonden. De Regeering is er op uit het daarheen te leiden, dat de haven geheel en al van staatswege kan worden geëxploiteerd. Ik acht het beter de plannen, welke de Regeering in dit opzicht koestert, niet aan de groote klok te hangen.

Over de scheepvaartverbinding met Curaçao zal ik niet veel meer zeggen. De heer Knobel heeft telkens, wanneer ik het genoegen had met hem van gedachten te wisselen, aanmerking gemaakt op mijn beleid ten deze en het is, dunkt mij, niet noodig tegenover de Eerste Kamer, dat beleid nogmaals te gaan verdedigen. Ik mag verwijzen naar wat ik in de Tweede Kamer zeide. Als de plannen, die de West-Indische Mail opmaakte, doorgaan, komt er in de Caraïbische Zee een pakketvaart onder Nederlandsche vlag, door welke niet alleen de hoofdstad Willemstad, maar ook de Bovenwindsche eilanden worden aangedaan. Dan zal zijn bereikt wat men algemeen wenscht, dat zonder groote geldelijke opofferingen een geregelde verbinding tusschen de Boven- en Benedenwindsche eilanden tot stand komt, terwijl dan een zijlijn naar Suriname zal kunnen gaan; dan zal een veel betere stoomvaartverbinding, niet alleen met het moederland, maar ook met Amerika tot stand komen en tevens een onderlinge verbinding tusschen de eilanden in de Caraïbische Zee.

Ook de hoedenvlechterij heeft de voortdurende aandacht van de Regeering. En dat is nu niet een woord, dat men wel eens in een Memorie van Antwoord neerschrijft, wanneer een of ander punt is aangeroerd, waaraan nog wel wat mag worden gedaan. In het vorige voorjaar had ik, dank zij de medewerking van den Coöperatieven Bond, die mij herhaaldelijk heeft geadviseerd, iemand bereid gevonden om de coöperatie op het gebied van de hoedenvlechterij op Curaçao op touw te zetten, maar verschillende omstandigheden — in de eerste plaats omstandigheden welke buiten mijn schuld lagen — hebben dien persoon van zijn plan om daarheen te gaan doen afzien. En tot op dit oogenblik heb ik nog niet een geschikten vervanger kunnen vinden.

De verbinding met Curaçao is zoo moeilijk, dat ik ook niet geloof dat mijn opvolger er gauw in slagen zal om iemand via Amerika naar Curaçao te zenden. Wij moeten ons al gelukkig achten dat de dienst tusschen Curaçao en Noord-Amerika, die zes á zeven maanden stil gelegen heeft, weer is hervat. Dergelijke omstandigheden beletten ook de geregelde gedachtenwisseling met den Gouverneur van Curaçao en een geregelde uitwisseling van ambtenaren.

Nu ten slotte — de hoofdschotel van het menu — de subsidies aan het particulier onderwijs. Kort vóór mijn optreden was een gewijzigde voorziening van de bepalingen omtrent de toekenning van subsidies aan het particulier onderwijs in werking getreden. De zaak zat zoo: de Gouverneur had aan den Kolonialen Raad voorgesteld een nieuwe regeling van de subsidies. Zooals men weet is ongeveer 90 pct. der bevolking van Curaçao Roomsch en het grootste gedeelte van die Katholieke bevolking behoort tot de smalle gemeente en kan voor het onderwijs niet veel uitgeven. Het is daarom zeer zeker een onafwijsbare roem voor de Roomsch-Katholieke missie, dat zij de onderwijsvoorziening op Curaçao heeft aangepakt, zooals zij dat gedaan heeft. Zij is onder de vorige regeling van Gouvernementswege zeer onvoldoende gesteund. Toen is de Katholieke Gouverneur Nuijens, die uit den aard der zaak veel voor het onderwijs der missie gevoelde, bij mijn ambtsvoorganger gekomen met de mededeeling, dat hij bij den Kolonialen Raad geen voldoenden steun vond voor zijn voorstellen. De Minister heeft toen gevraagd wat hij wenschte en daarop is een brief gekomen van den Gouverneur van Curaçao, van 1 Augustus 1911, waarin hij een voorstel deed, waarbij hij vermeldde, dat hij daarbij ten volle rekening had gehouden met den financiëelen toestand der kolonie en zijns inziens niet meer had voorgesteld dan billijkheidshalve gegeven zou moeten worden. Daarop antwoordde de Minister, dat hij bereid was om in de door den Gouverneur aangegeven richting te gaan, dat hij met den Gouverneur van meening was, dat het aan het bijzonder onderwijs uitgekeerde subsidie te laag was en dat hij bereid was aan verhooging daarvan zijn steun te verleenen. Hij zeide daarbij echter ook nog het volgende:

„Dit sluit echter niet in zich, dat ik instem met het door u voor een verhooging aangevoerd motief, dat, wanneer van Overheidswege in het geheel onderwijs voorzien moest worden, dat veel meer zou kosten. Deze maatstaf kan toch niet absoluut als juist erkend worden, zullende m. i. veeleer als zoodanig behooren te gelden wat het bijzonder onderwijs kost, terwijl bovendien niet uit het oog mag worden verloren, dat ook luidens het voorschrift in artikel 190 van het Regeeringsreglement, de verplichting van de Overheid om voor voldoende lager onderwijs te zorgen, beperkt wordt door de beschikbare middelen."

De heer de Waal Malefijt heeft toen in overleg met den Gouverneur de thans geldende regeling gemaakt, en daarop de Koninklijke goedkeuring verkregen, en bij mij is nooit een enkele klacht daartegen ingebracht. Ik herinner mij dat Mgr. Vuylsteke, de bisschop, voordat hij van verlof naar zijn post terugging, mij een onderhoud verzocht heeft, maar mij naderhand heeft geschreven, dat het niet noodig was. Ik ben het eerst op het onvoldoende van deze subsidies gewezen ten vorigen jare door den heer Reekers, maar daarvóór is nooit een klacht bij mij ingebracht, noch officieel, noch officieus, en ik meende, dat waar de subsidieregeling door den heer de Waal Malefijt slechts luttele jaren van te voren was gemaakt, deze ook bevrediging gaf aan de missie.

De alteratie, die ik ten vorigen jare met den heer Reekers heb gehad, heeft den Gouverneur aanleiding gegeven zijn standpunt over deze zaak nogmaals uiteen te zetten. Nu verweet de geachte afgevaardigde mij, zij het met vriendelijke woorden, dat ik de zaak te lang heb laten traineeren. Ik kan hem te gemoet voeren, dat eerst 15 Oct. van het vorig jaar de brief van den Gouverneur mij bereikt heeft en kort daarop is de gemeenschap met Curaçao absoluut verstoord geworden. Engeland heeft al onze telegrammen gestopt, ook van West-Indië, en de mails zijn eenvoudig niet meer doorgekomen, zoodat het tot Maart geduurd heeft alvorens ik 71 baliemanden vol met stukken gekregen heb, die alle uit Amerika afkomstig waren en waarbij ongeveer alles was hetgeen men mij in 't laatste halfjaar uit Indië, Curaçao en Suriname had laten weten. Het spreekt vanzelf, dat het, wanneer men een dergelijken stroom van stukken ontvangt, eenigen tijd kost daaruit wijs te worden en ze behoorlijk te schiften. Nu kwam het voorstel van den Gouverneur daarop neer: wanneer gij aan dat particuliere onderwijs nog f 70 000, f 75 000 ten koste legt, dan zal m. i. met de eischen der missie rekening zijn gehouden. Daarop is door mij geantwoord: ik ben het in principe met u eens, dat er meer betaald moet worden, maar aan dat bedrag hecht ik op het oogenblik niet zooveel. Gij moet mij opgeven wat het particulier onderwijs op het oogenblik kost, want eerst wanneer ik dat weet kan ik bepalen wat ik daarvoor kan geven.

De geachte afgevaardigde heeft gezegd: was het niet mogelijk, nu de beide Kamers der Staten-Generaal overeen waren gekomen omtrent een punt, waarover in ons vaderland jarenlang strijd was gevoerd, de onderwijspacificatie, op andere wijze te handelen?

Ik zal mij er niet afmaken met de opmerking, dat de Grondwet, zooals art. 2 luidt, niet voor de koloniën geldt dan alleen wanneer daarnaar verwezen wordt. Ik zal mij er ook niet van afmaken door te zeggen, dat art. 180 van het Regeeringsreglement tot werkeloosheid doemt.

Er zit echter aan deze zaak nog

wel een haak, waaraan men zeer gemakkelijk zijn kleed kan scheuren, wanneer men er te snel langs loopt. Er staat in art. 180:

„Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de Overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden.

Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprigting van openbare scholen."

Wanneer men nu de geschiedenis van de wet er op naslaat, dan blijkt, dat het particulier onderwijs krachtig gesteund moet worden, maar dat die ondersteuning nooit verder kan gaan dan laat ik zeggen 99 pct. van den kostprijs, want dat het anders wordt betaling.

Nu kan de geachte afgevaardigde wel zeggen: dan hadt gij er toch ook wel wat aan kunnen doen, maar wanneer ik een wetsontwerp tot wijziging van deze bepaling had ingediend zou er geen quaestie van zijn geweest, dat het behandeld was door de Kamers. Ik wijs bijv. op verschillende belangrijke wetsontwerpen, die ik sedert Januari bij de Tweede Kamer heb ingediend, o. a. de hervorming van het binnenlandsch bestuur in Nederlandsch-Indië, een zaak van buitengemeen groot gewicht, en waarvan ik, omdat ik er vier jaar aan heb gewerkt, zeer gaarne zou hebben gezien, dat zij nog was behandeld, en de Djambi-ontginningen.

Bij de politieke constellatie, die op het oogenblik staat te verdwijnen, zou men mij, wanneer ik dat artikel ter sprake had gebracht, ook zeker hebben verweten, dat ik den bal weer aan het rollen had gebracht, dat ik mij niet had gehouden aan het woord, door de Regeering gegeven, dat geen voorstellen van politieke strekking zouden worden ingediend. Ik wil er bij zeggen, dat de heer Scheurer mij in de Tweede Kamer ook eens gevraagd heeft: zijt gij niet voornemens, nu de Grondwet is gewijzigd, art. 128 van het Ned. Ind. Regeeringsreglement te wijzigen? Ik heb geantwoord, dat ik zulks overwegen wilde, maar ook gezegd dat men daaromtrent in deze parlementaire periode geen voorstel van mij mocht verwachten. De heer Scheurer deed het voorkomen, als of, waar de onderwijspacificatie in Nederland is tot stand gekomen, ook een dergelijke gelijkstelling van particulier en openbaar onderwijs in Indië moest plaats hebben. Nauwelijks had hij uitgesproken — ik heb mij in dien strijd niet gemengd — of de heer Gerhard stond recht om aan te toonen dat de onderwijsstrijd in Indië een geheel andere is dan in Nederland en dat het maar beter was dat ik het gevraagde niet deed, want dat ik dan van zijn vrienden en anderen zeer sterke tegenwerking zou ondervinden.

Ik moet, Mijnheer de Voorzitter, het verwijt van niet genoeg voortvarendheid van mij afwijzen. Ik wensch den geachten afgevaardigde mede te deelen, dat zoolang ik aan het Departement van Koloniën werkzaam ben, ik mijn taak zal vervullen met den zelfden ijver, waarmede ik die op 29 Augustus 1913 begonnen ben, en dat het aan mij niet zal liggen, wanneer niet, in den geest van dien geachten afgevaardigde op de wijze, die ik uiteenzette, zal worden voortgewerkt.

Ik denk er niet aan de zaak, die mij lief is, op een andere manier dan tot dusverre te dienen.

Wanneer van den gouverneur van Curaçao een bericht komt: het onderwijs kost aan de missie zooveel, dan kan men er op aan, dat ik een telegram zal zenden: ik ben bereid de zaak te regelen. Maar die gegevens dien ik in de eerste plaats te hebben.

De heer REEKERS: Mijnheer de Voorzitter! Ik volsta met den Minister voor de zeer vriendelijke woorden aan het einde van zijn redevoering, die ik met het meeste genoegen heb aangehoord, te danken. Ik hoop, dat bedoelde mededeeling spoedig komt en Zijn Excellentie dus zijn naam aan de verhooging van dit subsidie zal kunnen verbinden, hetgeen hem zeker tot genoegen en eer zal strekken.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

RONDOM ONZE BEGROOTING 1918.

Eindelijk in September hebben wij hier in Curaçao vernomen, dat onze Begrooting voor dit loopende jaar, dat ten einde spoedt, in Holland is aangenomen. Den 18en Juli heeft de openbare beraadslaging in de Eerste Kamer plaats gehad en werd het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Vóór het echter zoover was gekomen, dat de Begrooting met vlag en wimpel door de beide Kamers der Staten Generaal werd binnengehaald, zijn er een aantal zaken besproken, sommigen van minder, andere van meer gewicht en daarom willen wij heden een overzicht geven van de gedachtenwisselingen tusschen Minister, Rapporteurs en Kamerleden over de voornaamste punten onzer Begrooting. Droog over het algemeen dit geestelijk steekspel het karakter van een vreedzaam tournooi, hier en daar werden toch harde noten te kraken gegeven aangaande punten, die de Minister volgens opvatting zijner critici eerder had moeten ter hand nemen of beter had moeten afwikkelen.

Over de haven van St. Martin, de oprichting eener zeevaartschool op Curaçao, waarover in de Tweede Kamer de heer Sibinga Mulder het zijne gezegd had en wat door Minister Rambonnet (Minister Pleyte was toen afwezig) was beantwoord, hebben wij in de Eerste Kamer niets meer vernomen. De klacht van den heer Boogaardt, dat voor de alimentatie der R. K. weezen in de beide R. K. Gestichten, waar 90 kinderen worden verzorgd, slechts f 5700, dus f 63 per kind wordt uitgetrokken, zoodat er het vorig jaar bij gebrek aan middelen 7 kinderen moesten worden weggezonden en 20 geweigerd, werd in de Tweede Kamer door Minister Rambonnet niet beantwoord. Diens ambtgenoot van Koloniën had zich in zijn Memorie van Antwoord van de zaak afgemaakt met de opmerking, dat men ten dezen opzichte niet uit het oog moest verliezen, dat de geldelijke steun uit de koloniale kas het karakter van een *„bijdrage"* in het onderhoud der weezen moest bewaren.

Wij willen hier tevens de opmerking plaatsen, dat minister Pleyte zich beroept op een verhooging van 20 %, het laatst gegeven. Nu is een in percenten aangegeven bedrag zuiver relatief, hoog bij ruime sommen, laag bij kleine. Zoo b.v. kan soms een subsidieverhooging van 100 %, waar de vorige steun schreeuwend laag was, nog lang niet de grenzen der dragelijkheid bereikt hebben. Billijker ware het geweest, wanneer de minister proportioneel, d. w. z. naar gelang van het aantal aanwezige kinderen had gesubsidiëerd dan zoo maar in het honderd weg, met dit aantal geen rekening houdend, te zeggen: „Hier hebt ge duizend gulden meer, dus een verhooging van 20 %, nu moogt ge wel uiterst tevreden zijn."

Nog een andere zaak, door den heer Boogaardt in de Tweede Kamer te berde gebracht, willen wij even aanstippen. Dikwijls, zoo sprak genoemde afgevaardigde, is in uitzicht gesteld een grooter aantal van de R. K. Geestelijkheid te bezoldigen. In 50 jaar nu is het aantal bezoldigde geestelijken met VIJF vermeerderd, terwijl de bevolking bijna is verdubbeld.

De heer Rambonnet ging op dit punt niet in, waarschijnlijk omdat Minister Pleyte in zijn Mem. v. Antw. gezegd had, dat hem niet bekend was, dat er behoefte bestaat aan uitbreiding van het aantal bezoldigde dienstdoende R. K. geestelijken. En hij voegde er bij: Wanneer in den loop der tijden die behoefte was gevoeld en erkend, is daaraan voldaan.

Een kleine opmerking hieromtrent. Van den tijd van Mgr. Niewindt af, dus gedurende ruim vijftig jaren, is er door de Missie herhaaldelijk op die behoefte gewezen; dat zij door de Regeering niet gevoeld en erkend is dan in slechts enkele gevallen, is niet te wijten aan de Missie doch aan gebrek aan kennis en waardeering van het Missie werk door vorige Landvoogden en Regeeringen, die een onbillijken maatstaf hebben aangelegd voor hun oordeel, of verhooging van het aantal bezoldigde R. K. geestelijken wel noodig was. En het is toch duidelijk, dat voor degenen, die de Missie geen gunstig hart toedragen, er heel wat moet geschieden voor *zij* een dergelijke behoefte gevoelen en erkennen, juist omdat dit oordeel zoozeer op subjectiviteit steunt.

Bovendien, wanneer men zoo lange jaren aan een dooveman's deur heeft geklopt, is het niet te verwonderen, dat men ten laatste dit huis voorbijgaat, waar men toch geen gunstig onthaal zal vinden. Doch hieruit volgt geenszins, dat de behoefte niet meer bestaat of dat zij verminderd is. Bij een verdubbeling der bevolking, die bijna geheel Katholiek is, is een vermeerdering van VIJF bezoldigde R. K. geestelijken in 50 jaar veel te weinig. Men behoeft geen Minister te zijn om hier een behoefte te gevoelen en— wat meer is— te erkennen.

Het Voorloopig Verslag van de Rapporteurs der Eerste Kamer en de daarop gevolgde Memorie van Antwoord lieten wel gissen, dat er bij de openbare behandeling heel wat stof zou worden opgejaagd. De woordvoerder, de heer van Kol, had zijn af te werken program dan ook rijk gestoffeerd.

Beginnende met het telegramtarief, hield hij een pleidooi voor betere contractvoorwaarden bij hernieuwing der overeenkomst. De Minister had zelf den last van het bestaande contract erkend, daar de Regeering de helft van de kosten draagt, doch slechts een matige winst ontvangt.

De heer Knobel, had in de Tweede Kamer ook over de Fransche Maatschappij geklaagd, die f 24.000 subsidie erlangt, doch geregeld met storingen en kabelbreuken te kampen heeft, hooge kosten doet betalen (fl. 4.07 per woord naar Nederland zei van Kol) en dan nog het publiek eenzijdig inlicht.

Dat de kosten abnormaal hoog zijn, zal niemand ontkennen; dat mocht wel wat minder, doch dat een Fransche Kabel in dezen tijd, nu de censuur overal de hand op legt, geen andere dan Entente-berichten verspreidt of verspreiden kan (?), mag men de maatschappij niet kwalijk nemen.

Evenmin kan men den Minister een grief maken van het gebeurde begin Augustus 1914; hij had de omstandigheden ook niet in handen.

De heer van Kol had moeten bedenken, dat de Minister door den oorlog verhinderd is zijn plannen te voltooien aangaande de draadlooze gemeenschap met Holland, waardoor onze onafhankelijkheid in dit punt ware verzekerd. Dat verbeteringen in het bestaande en vooral dat geen groot seinstation naar hier is kunnen worden overgezonden, is niet te wijten aan den Minister.

Na den oorlog zal aan dit alles gewerkt kunnen worden en dan zijn wij van den kabel onafhankelijk.

Op de klachten over brug en telefoon antwoordde de Minister, dat voorbereidingen zijn getroffen om de watervoorziening, straatverlichting, brugverkeer en telephoon, die thans in particuliere handen zijn, door het gouvernement te doen overnemen, ofschoon de Memorie van Antwoord ons had bekend gemaakt, dat er voorhands geen reden was tot afkoop van het concessierecht tot tolheffing.

Men kan dus den tijd tegemoet zien, dat deze tol- en bruggelden, die niet meer van onzen tijd zijn, worden afgeschaft, zij het ook, dat een tijdelijke belastingverhooging misschien de afkoopsom zal moeten dekken. Na den oorlog, wanneer de scheepvaart zich zal uitbreiden, moet er toch ook een andere regeling getroffen worden aangaande deze Punda-Otrabandabrug, die nu soms drie kwartier geopend ligt, wanneer een schoener inkomt en een andere uitgaat. Misschien wacht de Regeering dien tijd af voor de overname.

Over de onteigening der haventerreinen ten algemeenen nutte, waarop het Voorl. Verslag Rapp. le Kamer had aangedrongen en wat door den heer van Kol nogal uitgemeten werd verdedigd, had de Minister in zijn Memorie van Antwoord gezegd, dat hij de noodzakelijkheid om daartoe over te gaan, nog niet gevoelde. Doch toen hij den heer van Kol in de Eerste Kamer beantwoordde, verklaarde hij, dat de regeering er op uit is het daarheen te leiden, dat de haven geheel en al van staatswege kan worden geëxploiteerd. Zijn plannen wilde hij verder niet aan de groote klok hangen.

In korten tijd is dus de Minister aangaande de twee laatste punten van houding veranderd. Dit bevreemdt te meer, daar er tusschen de Memorie van Antwoord en de openbare behandeling in de Kamer geen stukken meer zijn gewisseld en de Minister vóór het opstellen van zijn laatste antwoord tijd te over heeft gehad de stukken te bestudeeren.

De heer van Kol somt verder de nadeelen op van het hier heerschende belastingstelsel, waarbij de hoofdelijke omslag uitsluitend naar schatting geschiedt en wil daarvoor het stelsel van verplichte aangifte met de strenge waarborgen gelijk in Holland in gebruik is. Hierdoor zal naar zijn meening ook voor niet-ambtenaren een eerlijker heffing plaats hebben ten voordeele van de koloniale kas.

Wij gelooven niet, wat sommigen alhier gemeend hebben, dat de heer van Kol een plaatselijke beschuldiging uitspreekt. Onze overtuiging is, dat hij de fouten, die een zoodanig stelsel van nature of minstens practisch altijd moeten aankleven, gelijk hij meent, heeft willen opsommen. Men vergete hier ook niet, dat de heer van Kol zijn socialistische ideeën niet verloochent.

Over het weiderecht op domeingronden is het laatste woord nog niet gesproken. Werd er in het V. V. Rapp. Eerste Kamer op aangedrongen om daaraan voorgoed een einde te maken en aan de opwonenden der plantages niet meer te beletten een eigen grondje te verkrijgen, in zijn Memorie van Antwoord gaf de Minister een nieuw gezichtspunt aan deze quaestie. Letterlijk zeide hij het volgende, dat wij geheel citeeren om het belang van deze reeds zoo lang hangende zaak:

„Daar het s. g. „weiderecht" slechts is eene van vele jaren her dagteekenende **opzegbare vergunning** (wij spatiëeren *Red.*) om gedeelten van het domein te bezigen als weidegronden voor het vee van naburige plantages zoolang de overheid niet op andere wijze daarover wenscht te beschikken (spat. *Red.*), komt daaraan van zelf een einde telkenmale als de betrokken landsgronden voor andere doeleinden worden aangewezen, hetgeen in de laatste jaren herhaaldelijk is geschied. Aan opwonenden van plantages wordt niet belet een eigen grondje te verkrijgen."

Maar, zeide de heer van Kol hierop in de Kamer, de Minister zal toch niet kunnen loochenen, dat geen enkel opgezetene van een plantage een stukje domeingrond ter beschikking krijgt of hij moet overleggen een bewijs van goed gedrag van den plantage-eigenaar, die er belang bij heeft het niet te geven (en onder wie er zijn, die wij om hun zedelijk laag staand leven niet competent achten een oordeel over het goed gedrag van anderen uit te spreken. *Red.*) Men zou dus zeggen, dat het uitgeven van grondjes een premie is op goed gedrag, maar tegelijkertijd een soort strafkolonie voor dieven en luiaards.

En hij haalt een qualificatie van den *N. R. C.* aan, die zegt, dat deze handelwijze en het optreden van die plantagehouders nog herinneren aan den slaventijd.

Tevens vraagt de heer van Kol een nader onderzoek over het weiderecht om, indien het een vergunning is, die kan worden ingetrokken, de zaak te regelen „in het belang der bevolking en in strijd met de belangen der plantocratie."

Wij mogen slechts hopen, dat deze zaak spoedig naar recht en billijkheid worde opgelost.

Van de „gedwongen winkelneringquaestie" maakt de Minister zich al te gemakkelijk af, door in zijn Memorie van Antwoord te verklaren, dat een in 1914 ingesteld onderzoek door den gezaghebber van Bonaire heeft uitgewezen, dat dit euvel op dat eiland niet of niet meer bestaat.

Wij schrijven thans 1918. In vier jaar tijd kan een kwaad wat men den kop heeft ingedrukt, toch wel weer het hoofd opsteken. Wij beweren niet, dat dit is geschied doch beoordeelen het gezegde van den Minister. Ook de heer van Kol is op dit punt minder goed ingelicht, indien hij ten minste met Curaçao het eiland, niet de Kolonie bedoelt. Immers volgens onze onderzoekingen komen deze practijken op dit eiland niet — misschien sporadisch — voor, doch van Aruba bereikten ons nog de laatste maanden onderscheidene klachten, dat men daar de gedwongen winkelnering toepaste op straffe anders de Amerikaansche dollars, door de Arubianen op Cuba ontvangen, niet dan tegen een zeer lagen koers in te wisselen.

Aangaande de stroohoeden-industrie speet het ons van den Minister te hooren, dat de uitzending van een op cooperatief gebied deskundige afgesprongen is op diens veranderd wilsbesluit. De moeilijke verbinding met Curaçao over Amerika, waarover de Minister spreekt, wordt wel een weinig te kleurig afgeschilderd. Dit jaar nog zijn er verschillende personen uit Holland over Amerika op Curaçao aangekomen. Over het 6 à 7 maanden stilliggen van den dienst tusschen Curaçao en N. Amerika is ons ook niets bekend.

Voor een spoedig in te voeren stoombootdienst tusschen de Beneden—en Bovenwindsche eilanden had de heer Sibinga Mulder in de Tweede Kamer reeds een lans gebroken. Het V. V. Rapp. Eerste Kamer maakte er den Minister een verwijt van, dat hij den aankoop van zulk een stoomschip steeds had uitgesteld; thans is de prijs voor zulk een vaartuig hoog gestegen.

Gevraagd werd of men nu niet kan volstaan met een motorschoener en tegen welken prijs deze te verkrijgen is.

In zijn Mem. v. Antw. deelde de Minister mede, dat de stoombootdienst voorloopig is uitgesteld om de tijdsomstandigheden. Wat een motorschoener aangaat, d. i. een zeilschoener voorzien van motoren ten gebruike bij windstilte of bij tegenstroom en tegenwind, zeide de Minister, dat dit denkbeeld meermalen overwogen, doch op grond van deskundigen aard ter zijde gesteld.

Dit klinkt ons eenigszins vreemd, aangezien deskundigen alhier, menschen van het vak en de dagelijksche practijk, ons op onze vraag categorisch verklaarden, dat er geen technische of zakelijke moeilijkheden aan het gebruik van een motorschoener zijn verbonden; integendeel juist bij tegenstroom, windstilte en tegenwind worden de motoren aangezet; in andere gevallen kunnen de gespannen zeilen volstaan. Misschien hebben financiëele redenen, vooral met een spoedige stoomboot in zicht den Minister van den aankoop doen afzien van een motorzeiler; doch waar hij slechts spreekt over gronden van deskundigen aard, meenden wij het bovenstaande te moeten opmerken.

En nu ten slotte de subsidiekwestie, de hoofdschotel van het menu, zooals de Minister het noemde, doch die hij de Kamer als dessert opdiende.

In het V. V. Rapp. Tweede Kamer werd een verklaring van den Minister aangehaald, afgelegd bij de behandeling van de vorige begrooting in de Eerste Kamer. Daarin heeft de Regeering gezegd, dat zij een voorstel tot verhooging van het subsidie voor het Bijz. onderwijs van den Gouverneur tegemoet zag. Nu vroegen de Rapporteurs of dat voorstel reeds was ontvangen en welk gevolg daaraan door den Minister was gegeven. En tijdens de openbare behandeling in de Tweede Kamer sprong de heer Boogaardt in de bres voor dat stiefkind van het gouvernement. Hij wees op de ontzettende uitgaven, die de Katholieke Missie zich jaarlijks moet getroosten om het veel te lage subsidie aan te vullen teneinde het bijzonder onderwijs op peil te houden en te verbeteren. Hoe groote kosten voor bouw en verbouw van scholen, pensioenen en overtochtsgelden door de Missie moeten worden gedragen, die aldus aan de koloniale kas jaarlijks

drie en een halve ton

(spat. *Red.*) bespaart.

Hij wees er op, hoe dit geld telken jare in Nederland moet worden afgebedeld en laten wij er bijvoegen, meestal door R. K. ambtenaren, die daaraan hun verlofstijd moeten besteden. Hoe ondanks de tegenwerking, die het bijzonder onderwijs op Curaçao ondervindt, het zich toch zoodanig heeft kunnen opwerken, dat het den toets der kritiek en de vergelijking met het openbare glansrijk kan doorstaan. In dit opzicht wijzen wij onzen lezers op de bij deze begrooting geuite klacht over de Hendrikschool.

Eerst in 1907, zoo herinnerde de heer Boogaardt er aan, is eindelijk een subsidieregeling vastgesteld, maar tegelijkertijd werd door een stelsel van staketsels en dwingende voorwaarden getracht de ontwikkeling van het bijz. onderwijs onmogelijk te maken of althans minder mogelijk dan in de bedoeling lag.

Enkele cijfers haalde de Bredasche afgevaardigde aan uit een onlangs verschenen werkje, dat niet in den handel is, doch waard door iedereen, ook, ja *vooral hier op Curaçao* te worden gelezen en dat de systematische achteruitzetting en knechting van het bijz. onderwijs in onze kolonie beschrijft gedurende iedere periode van diens martelaarschap. De titel dezer brochure is: „Chronologische ontwikkeling en de staat van het bijzonder onderwijs in de kolonie Curaçao."

De heer Boogaardt lichtte daaruit de volgende frappante cijfers:

elke leerling aan een openbare M.U.L.O. school kost aan den staat gemiddeld f 181,42.

elke leerling aan een bijzondere gemiddeld f 21,48.

elke leerling aan een openbare lagere school f 57.80.

elke leerling aan een bijzondere lagere school f 10.80.

Cijfers, die meer spreken dan boekdeelen!

„'t Klinkt als een bespotting," aldus de heer B., „als wij moeten constateeren, dat b.v. een onderwijzer 1ste klas. der openbare school meer salaris krijgt dan het subsidie bedraagt voor het geheele personeel aan een onzer M.U.L.O. scholen".

En— vragen wij verder— wat ontvangt de Missie voor haar onderwijzend personeel aan vergoeding voor de jarenlange opleiding, voor uitzet en overtochtsgelden, aan wacht- en pensioengelden, voor verlofstraktementen? **niets**, werkelijk het bedrag van **niets** terwijl het gouvernement met handen vol geld klaar staat om den openbaren onderwijzers te vergoeden en hen de betrekking alhier aanlokkelijk te maken.

Eerlijkheidshalve voegen wij hier aan toe, dat de Missie voor bouwkosten, aanschaffen van schoolmeubelen en leermiddelen een bedrag ontvangt van — schrik niet — *nog niet* **één gulden** *per kind en per jaar.*

Op de rede van den heer Boogaardt, waarvoor de Missie hem steeds dankbaar zal blijven, antwoordde Minister Rambonnet, dat, voor zoover hem bekend was, zijn ambtgenoot zich met den Gouverneur in verbinding had gesteld, nadat van dezen een voorstel was ontvangen tot verhooging van het subsidie. Overigens vond Z. Excell. de gemaakte opmerkingen belangrijk genoeg om ze onder de aandacht van zijn ambtgenoot te brengen.

In het V. V. Rapp. le Kamer klonk ons een nog sympathieker geluid tegen. Hooger subsidie aan de particuliere scholen, zoo niet **volledige gelijkstelling** als in Nederland, werd **billijk** geacht, ook omdat het openbaar onderwijs veel hoogere offers van de schatkist zou vorderen. Ook

zij vroegen, of wellicht geen voorstel daaromtrent van den Gouverneur was ontvangen.

In zijn Memorie van Antwoord zeide de Minister, dat de landvoogd na kennisneming van de gedachtenwisseling tusschen den heer Reekers en hem, Minister, zich gewend had tot de Regeering met een voorstel ten gunste van verhooging der landsbijdragen in de kosten van het bijz. onderwijs. In zijn betoog plaatste de Gouverneur op den voorgrond, dat, ofschoon de tegenwoordige regeling slechts weinige jaren geleden op zijn initiatief en op den door hem gewenschten grondslag was tot stand gekomen, men daaruit niet moest afleiden, dat hij de regeling beschouwde als aan de eischen der billijkheid tegenover het bijz. onderwijs in Curaçao te voldoen.

Thans, aldus ging de Minister voort, is met den Gouverneur een gedachtenwisseling gaande, meer in het bijzonder omtrent den omvang van een nieuwe regeling van de uitkeeringen en omtrent de beginselen, waarnaar deze zou moeten geschieden.

Bij de openbare behandeling in de Eerste Kamer vroeg de heer van Kol om voor de kolonie denzelfden weg te volgen als men in Nederland is opgegaan. Hij doelde hier op financiëele gelijkstelling, zooals hij zich later verklaarde n.l. dat alle kosten voor het bijz. onderwijs door het Rijk zouden worden gedragen gelijk voor Nederland reeds is uitgemaakt.

Na uit bovengenoemde brochure ook eenige schrille cijfers te hebben aangehaald o.a. dat de kosten voor één leerling op de bijz. school te Bonaire f 10, voor een leerling van de openbare f 143 bedragen; dat de 1080 kinderen in de geheele kolonie op de openbare scholen de koloniale kas op f 118,800 komen te staan, terwijl voor de 5600 kinderen der bijzondere scholen slechts f 62,640 wordt uitgekeerd, sprak hij de hoop uit, dat deze minister de onderwijspacificatie op Curaçao zou doorvoeren en den Gouverneur op diens verzoek zou antwoorden: tegenover de schatkist bestaat er voortaan volledige gelijkstelling tusschen openbaar en bijzonder onderwijs.

Wij mogen den heer van Kol ons woord van dank niet onthouden voor de sympathieke woorden, waarmede deze politieke tegenstander, het goed recht der Missie erkennend, hare zaak heeft verdedigd.

Na van Kol volgde de heer Reekers, die reeds meer als kampioen voor de Missie en haar bijz. onderwijs is opgetreden. Hij betuigde er zijn leedwezen over, dat de Minister zich telkens verborg achter besprekingen, die hangende zijn, ofschoon met een weinig voortvarendheid, die deze belangrijke zaak toch zeker verdient, de quaestie had opgelost kunnen zijn. De moeilijkheden van het postverkeer, waarop de Minister wijst, vormen geen voldoende verklaring voor de vertraging van bijna een jaar.

Na nog eens dik onderstreept te hebben, welke moeiten en opofferingen het Vicariaat zich in lange jaren heeft moeten getroosten om het onderwijs deugdelijk te houden, en dat terwijl de bevolking toenam en de levensstanddaard steeg, wees de heer Reekers, als antwoord op hetgeen de Minister telkens aanhaalt, n.l. dat kort geleden het subsidie verhoogd is overeenkomstig de wenschen en voorstellen van den Gouverneur, op het teekende feit, dat de Gouverneur slechts voorgesteld had, wat hij bij den Kol. Raad bereikbaar achtte. De heer Reekers schilderde dan ten aanhoore van de geheele Kamer, de Ministers incluis, met welke „onderwetsche" heeren de Gouverneur op Curaçao heeft rekening te houden en haalde het gezegde van een hunner aan, die beweerde: „Ik wil alleen op het verkeerde wijzen van confessioneele scholen met staatsgeld te steunen, laat staan te bekostigen."

En ofschoon de Grondwet het beginsel van vrijheid van onderwijsrichting huldigt, vond datzelfde Kol. Raadslid, dat door het bijz. onderwijs de gevoelens van andersdenkenden worden gekwetst.

Doch, gelijk ook de heer Reekers liet uitkomen, hield de Regeering geen rekening met dergelijke bekrompen menschen en werd de verordening van den Gouverneur, ondanks de verwerping van den Kol. Raad, bij Koninklijk besluit ingevoerd.

Het bijz. onderwijs, zoo ging de heer Reekers voort, ontvangt bij lange na niet datgene, waarop het recht heeft. Waar een onderwijzer 3e klas aan een openbare school f 1400 minimum tot f 1800 maximum ontvangt, wordt zijn collega-bijzondere met f 600 gesubsidieerd; terwijl een openbare 4e klas van f 800 tot 1200 krijgt, geeft de kas aan den bijzondere slechts f 400. Bovendien moet de Missie 75% van den schoolbouw bekostigen en verder tal van benoodigde uitgaven meer. Waar art. 192 der Grondwet thans spreekt over het onderwijs als van een voortdurende zorg der regeering, daar moet het onderwijs in de koloniën niet minder worden behartigd. En het onderwijs op Curaçao is het bijzondere, dat in de kolonie door 80%, op Curaçao zelf door 90% der schoolgaande kinderen wordt genoten.

Wanneer deskundigen de vervanging van de bijzondere door staatsscholen op een jaarlijksche uitgave van f 300.000 berekenen, daar is subsidiëering v/h bijz. onderwijs op ruime schaal slechts een quaestie van welbegrepen eigenbelang.

En wanneer art. 180 v/h Regeeringsreglement van Curaçao de volkomen gelijkstelling in den weg stond, had men na de grondwetsherziening ook dit artikel kunnen wijzigen. Doch geen reglement stond een *verhoogde* subsidie in den weg onder welken naam dan ook.

Waar de openbare onderwijzers van Jan. '17 af verhooging van traktement hebben ontvangen en ook op de agenda prijkt een wetsontwerp tot het verleenen van duurtetoeslag aan gepensioneerden en ambtenaren met verlof, daar doet het vreemd aan te hooren, dat de bijzondere onderwijzers op Curaçao ondanks de bijzonder moeilijke omstandigheden, niets hebben gekregen.

De Missie is ook den heer Reekers dankbaar voor de wijze, waarop hij nu en vroeger de zaak van het bijzonder onderwijs heeft voorgestaan.

Over hetgeen de Minister in de Ie Kamer op dit alles heeft geantwoord slechts enkele opmerkingen.

Vooreerst zijn we het geheel eens met den heer Reekers, dat de gedachtenwisseling met den Gouverneur te lang is gerekt. Had de Minister aan deze zaak meer spoed bijgezet, dan zou hij het genoegen hebben kunnen smaken, zijn naam aan deze subsidieverhooging verbonden te zien, iets waarbij hij hier en in Nederland bij alle weldenkende, onbevooroordeelde menschen eer had ingelegd.

Ten tweede, de Minister wist, dat in 1913 méér aan het toenmalig hoofd van het Koloniën-Departement was aangevraagd dan door den heer De Waal Malefijt gegeven is. Hoe kon hij dan zeggen te meenen, dat deze subsidieregeling de Missie bevredigde? Ook al vernam hij dan geen klachten, kon dan de Minister zich niet indenken, dat men hiervoor zijn redenen zou hebben? Om eens de zaken bij den naam te noemen, heeft de Minister niet vóór zijn portefeuille-aanvaarding, vóór de verkiezingen van 1913 te Amsterdam een rede gehouden, waardoor hij zich bekend heeft gemaakt? Bleek daaruit dan niet zijn gezindheid jegens de christelijke zending en de Katholieke Missie?

Veel vertrouwen op steun van die zijde kon de Missie dan ook niet koesteren. Zou dit b.v. geen reden kunnen zijn, klachten maar binnen te houden omdat men toch geen vruchten verhoopte?

En waar de heer Pleyte in dit verband herinnert aan een verzoek van Mgr. Vuijlsteke om een onderhoud vóór Z. D. H. van verlof naar Zijn post terugkeerde, doch later zou geschreven hebben dat het niet noodig was, moeten wij hem er aan herinneren, dat Mgr. een bezoek heeft gebracht aan het Departement van Koloniën, doch dat de Minister toen afwezig was.

Dit om een verkeerden indruk weg te nemen.

Ten slotte, hoezeer het ons spijt, dat de heer Pleyte de subsidieverhooging niet tot stand heeft weten te brengen, wij zijn hem dankbaar voor een getuigenis, dat hij bij de behandeling der Begrooting heeft afgelegd. Zijn rede begon hij met het uitleggen der hangende subsidiequaestie en sprak toen letterlijk:

„Zooals men weet, is ongeveer 90 % der bevolking van Curaçao Roomsch en het grootste gedeelte van die Katholieke bevolking behoort tot de smalle gemeente. **Het is daarom zeer zeker een onafwijsbare roem voor de Roomsch-Katholieke Missie, dat zij de onderwijsvoorziening op Curaçao heeft aangepakt, zooals zij dat gedaan heeft. Zij is onder de vorige regeling van Gouvernementswege zeer onvoldoende gesteund.**

Wij willen hier de gedachte verre houden aan gelegenheidswoorden, om, nu de minister toch demissionair was, nog een goeden indruk van zich te willen medegeven. Integendeel, wij zijn verheugd over een dergelijk getuigenis van iemand, aan wiens naam wel eens andere herinneringen waren vastgeknoopt.

Moge dan de heer Pleyte ons in de toekomst steunen, wanneer wij dringend vragen om een einde te maken aan het schreeuwend onrecht, wat aan de Missie wordt aangedaan, ons pogen om recht en billijkheid te verkrijgen onderschragen, opdat spoedig de subsidiequaestie bij een der volgende begrootingen noch als hoofdschotel noch als dessert worde opgediend doch als gerecht geheel moge verdwijnen van het menu wegens de eerlijke uitvoering in onze kolonie van gelijkstelling tusschen openbaar en bijzonder onderwijs.

Berichten uit de Kolonie.

Hoog bezoek.

Donderdag heeft Z. Excell. de Gouverneur, vergezeld door den H. E. G. Heer H. BOOMGAARD, Administrateur van Financiën en adjudant DE VRIES, een bezoek gebracht aan de school te Westpunt.

San Matteo.

Maandagavond j.l. is in de Nieuwe Kerk der H. Familie door den H. E. pater Vicarius Prov. G. WOLSKY, de Broederschap van den H. Rozenkrans opgericht, zoodat de geloovigen gedurende de maand October allen daaraan verbonden aflaten kunnen verdienen.

A.s. Donderdag zal Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE, Ap. Vic. de opdracht aannemen van de leden der Meisjescongregatie, opgericht in de Nieuwe Kerk.

* * *

De werkzaamheden aan de nieuwe school aldaar vlotten zeer; werd de eerste steen gelegd door Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE den 22en Juni, deze week was men zoo ver gevorderd, dat het dak geplaatst kon worden.

Tot herstel.

Met de „Lelia" kwam Donderdagmorgen van Aruba alhier aan de Z. E. p. I. Verriet, pastoor van de Playa, Aruba. Pastoor Verriet heeft om gezondheidsredenen drie maanden verlof moeten aanvragen. Hopen wij, dat hij spoedig hersteld naar zijn hem dierbare parochie mag kunnen terugkeeren.

Examens.

De Inspecteur van het Onderwijs deelde ons mede, dat zich voor de onderwijzersexamens, die in November a.s. zullen worden afgenomen, bij hem hebben aangemeld:

3 vr. cand. voor de 3e klasse;
6 id. id. id 4e klasse;
2 id. id. voor Fransch;
1 id. id. voor Spaansch;
2 m. cand. voor Boekhouden;
1 vr. cand. voor Boekhouden;

Van de Bovenwindsche Eilanden heeft de Inspecteur nog geen aanmeldingen ontvangen.

* * *

Met goed gevolg hebben Mej. Emmanuëlita Hoyer en Mej. Enriqueta Visser het examen voor kweekeling afgelegd.

Aan haar onze hartelijke gelukwenschen.

Algem. Nederl. Verbond.

De Groep Ned. Antillen v. h. A. N. V. heeft een rondschrijfbrief verzonden, waarin het bestuur van gemelde groep wijst op de opschriften in vreemde talen aan winkels, handelshuizen, nijverheidsinrichtingen enz. in dit stukje Holland, waarop wij hier wonen. Daardoor schiet men te kort in zelfachting en wint men ook niet den eerbied van het buitenland en de vreemdelingen.

Door de opschriften in de Hollandsche taal aan te brengen, zal immers de wil duidelijk worden van alle Nederlanders om hun saamgehoorigheid te bewaren en te blijven één aaneengesloten volk.

Daarom noodigt het bestuur van den Groep der Antillen allen zeer dringend uit om van hun nationaliteitsgevoel blijk te geven door naast het opschrift in de vreemde taal op zakengebouwen ook datzelfde opschrift in de Hollandsche taal te doen plaatsen.

Wij juichen dit verzoek ten zeerste toe en hopen, dat wij spoedig ook andere Hollandsche opschriften en uithangborden mogen aanschouwen dan alleen de veelvuldige waarop te lezen staat: „Slijten en tappen".

Prijsschieten.

Deze week hebben de militairen zich met elkander kunnen meten in dit oefenspel.

De uitslag was, dat in de wedstrijd 15 militairen een prijs hebben behaald. Deze prijzen bestaan in schietmedailles, waarop in cijfers wordt aangegeven hoeveel maal een dergelijke prijs reeds behaald werd.

Onder de 15 prijswinners van dit jaar waren er 3, die ook het vorig jaar zoo gelukkig zijn geweest.

Aan hen onze gelukwenschen.

Dankbetuigingen.

Wij betuigen onzen hartelijken dank aan het Departement van den Landbouw in Suriname voor het ons toegezonden verslag over het jaar 1917. Het bevat zeer interessante gegevens over de aanplantingen van verschillende gewassen en den verbouw van producten.

Ook is een plaatsje afgestaan aan de jaarverslagen over 1916 en '17, door den landbouwkundige van Curaçao opgemaakt.

* * *

Wij ontvingen de vorige week, juist voor ons blad ter perse ging, een uitnoodiging van de Cur. Voetbal Vereeniging *Sparta* ter bijwoning van den voetbal-wedstrijd op Zondag d. a. v.

Wij danken deze Vereeniging voor haar gezonden uitnoodiging doch betuigen onzen spijt, dat wij haar niet konden aannemen, aangezien de R. K. geestelijkheid haar Zondagviering ook tot den middag uitstrekt en overal in hare kerken het Lof viert.

Gaarne zullen wij dan ook gebruik maken van een eventueele uitnoodiging, indien de Vereeniging in de week een wedstrijd houdt.

Nieuwe Bankinstelling.

Wij lazen in „De West" het volgende:

Volgens ontvangen telegraphisch bericht is Mr. W. Dyckmeester benoemd tot directeur der W. Indische Bank, een nieuw opgerichte bank die zal werken op Curaçao en in naburige landen.

Ons eiland zal dus spoedig een nieuwe financiëele instelling rijker zijn.

Officiëele berichten.

Aan den Roomsch Katholiek Geestelijke van den 2n. rang op Aruba P. J. H. Verriet is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

De hulpseiners bij den post voor D. T. alhier, C. L. Juliao, P. A. Simon en M. Henriques, zijn bevorderd tot seiners derde klasse.

Henri B. Clara, Gerrit D. van der Horst en Mario A. Evertsz zijn benoemd tot hulpseiners bij den dienst der D. T. in deze kolonie.

Aan den heer Dr J. P. Evertsz Hz die afgetreden is als lid van de keuringscommissie van ambtenaren enz. is door het Bestuur dank betuigd voor de door hem in die betrekking bewezen diensten.

De bode van den Gezaghebber van Bonaire L. Vegt is op zijn verzoek eervol ontheven als tijdelijke hulpopzichter van den Willemstoren ter Lage Westkust aldaar, en weder hersteld in zijne functiën van bode.

Willem Florence is tijdelijk belast met de betrekking van hulpopzichter bij voormelden toren.

J. H. Zijlstra is eervol ontheven van de tijdelijke waarneming der betrekking van bode van den Gezaghebber van Bonaire.

De tijdelijke agent eerste klasse van politie L. Bouwman is definitief belast met de functiën van hoofdagent.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Mathilda Alberto, Antonilia Alie, Roselfina Alleen 4, Josefina Alvares, Maximiliano Alvarez, Klemesia Baber, Birginia Basul 2, Mathilda Balerian, Leonor Cleans, Alexandrina Canis 2, Theodor Canister p. e. Herman Daflar, Georgina Chiriao, Domingo Coeiman, Ernestina Cohen, Carmelita Cotis, Clara Cruz, Maria Justina Curiel, Mathilda Curiel, Josefita Dams, Rodelfina Dams, Regina Danchi, Elias Darwich, Ana Davelaar, François Dejou, Arestina Delanooi, Maria Duran, Enriqueta de Jeso, Serefina de Veer, Nina de Libié, Mari Esteba, Maria Facunda, Juanita Fabias, Emilio Fraai, Luisa Frai, Christiaan Temus, Erneaita Hansen, Dorotea Inkett, Enderica Korindongo, Simon Kirindonga, Maria Lawendes 2, Zulia Lawender, Anita Leiba, p. e. Merselina Sem, Rozalia Leitoe, Margarita Lover, Trina de Mendoza, Wanita Naar, Rosalita Nivillac, Zjanet Pau, Lucia Paula, Peter Daniel Phelipa, Antwan Pieter, Paulina Pietersz, Plantina Scaroweg, Virginia Polonia, Janet Profaat, E. Roche & Co., Jorge Romero B., Raul A. Salas, M. T. Scheurlen, Felesita Steba, Carmelita Thielman, Felipe Valerian 2, Antuan van Eiter, Marselina van Eck, Catrin Wacino, Clarita Walker, Julia Wedervoord, Martina Wilhelmina 2, Mathilda Cortea, Josef T. Martis, Marianita Martiz, Pedro Orman, Jan Rafael, Gulio Thode p.e. Gabi, Anna R. Muduro.

Aangeteekende stukken: F. L. Alcantara, E. Duran Alonso, L. C. C. Hueck, H. Kiës, Arturo R. Myerston, Manuel Pinedo, J. E. van der Meulen, Moses F. Curiel, A. Moron.

Drukwerk: Catharina Blom, Brant Dant W. de Veen, H. Vnecuigde Fotograf. Flor H. de Darwich.

Regenval

gedurende de maand Aug.

	m.M.
Fort Amsterdam	72,4
Westpunt	13,2
Hoffi Abao	20,0
Kl. St. Martha	18,4
Dokterstuin	30,5
Plantage Siberië	27,0
Cas Chikitoe	34,0
Sta. Maria	54,
Sta. Rosa	56,5
Wilhelmina-tuin	30,0
Plantage Gr. St. Joris	14,0
Beekenburg	40,4
Noordkant	13,5

In dank ontvangen.

Beredeneerd Verslag van de werking en den toestand der N. V. „De Spaar- en Beleenbank van Curaçao", over haar 68e huishoudjaar van 1 Juli 1917 — 30 Juni '18.

DE OORLOG.

Het groote feit van deze week is ontegenzeggelijk de aanvrage en het sluiten van een wapenstilstand door Bulgarije en Turkijë met de Entente.

Na de zware nederlagen, door de Bulgaren onder generaal von Scholt geleden, waren hun legers in drie deelen gesplitst: een gedeelte bevond zich ten N. W. van de rivier de Vardar, een ander ten Oosten daarvan, terwijl een derde troepenmacht naar het Noorden van Monastir gedreven, haar heil moest zoeken in de vlucht naar Albanië, waar de Italianen thans heer en meester zijn. De groote steden in Macedonië Prilep, Veles en Uskub waren door de Entente genomen, de spoorlijn Uskub-Salonika, waarlangs de approviandeering der Bulgaarsche troepen plaats had, werd afgesneden, het met zooveel bloed bemachtigde Macedonië waren zij in een week tijds zoo goed als kwijt, terwijl hun legers behalve door de verliezen aan dooden en gewonden nog gedurende warem door de gevangenname van 40,000 man. Onder zulke ontmoedigende omstandigheden met het vooruitzicht van een spoedige verwoesting van hun eigen land heeft de Bulgaarsche Regeering een wapenstilstand aangevraagd, die door de Entente is toegestaan. Officiëel meldde Parijs, dat op 30 September de afgevaardigden van Bulgarijë bij den chef der Oostersche legers, generaal Franchet d' Esperey kwamen en alle voorwaarden hebben aangenomen. Daarop zijn de vijandelijkheden onmiddelijk gestaakt.

Welke die voorwaarden zijn, wordt officiëel niet gemeld. Wij moeten ze opdiepen uit de „Echo de Paris," die ze als volgt aangeeft:

1e) het terugroepen van alle Bulgaarsche soldaten uit de bezette gebieden van Servië, Roemenië en Griekenland.

2e) de overgave aan de Entente van alle spoorwegen en havens in Bulgarijë.

3e) demobilisatie der Bulgaarsche legers en vrije doortocht door Bulgarije.

Aangaande deze laatste voorwaarde uiten wij onze bevreemding. Immers er wordt een wapenstilstand aangevraagd, geen vrede. Wel dient zulk een periode om te pogen een vrede tot stand te brengen, doch door een vrede met de Entente wordt Bulgarijë niet een mede-geallieërde, doch neutraal en geen vijand van de centralen. Het mag dus geen geallieërde legers op zijn grondgebied toelaten om vandaar uit Turkije of Oostenrijk aan te vallen. Het is eenzelfde geval als wanneer morgen België, dat het Londensch Verdrag om gezamenlijk vrede te sluiten niet onderteekende, met Duitschland tot een verzoening kwam; in dat geval mochten noch Duitschers noch de geallieërden dat grondgebied van een neutraal geworden land meer betreden.

Zou Bulgarijë zulk een voorwaarde aannemen, dan zijn de centralen gerechtigd, ook hun troepen in diens land te sturen en werd het rijk van koning Ferdinand tot een bloedig oorlogstooneel.

Duitschland, aldus Parijs, heeft heftig tegen het sluiten van den wapenstilstand geprotesteerd en liet in Berlijn bekend maken, dat de kleine bondgenoot, om verder bloedvergieten te voorkomen, tot dezen stap is overgegaan, terwijl Berlijn zelf berichten de wereld instuurt, dat noch het geheele gouvernement noch het volk met deze daad zijn ingenomen. Koning Ferdinand zelf moest naar Weenen hebben gemeld, dat hij trouw blijft aan zijn bondgenootschap. Spoedig zal echter de zaak wel worden opgehelderd.

Nu Bulgarië het voorbeeld gaf, was de stap voor Turkije om hetzelfde te doen veel lichter. In Palestina is het een verloren zaak; overal verslagen en ingesloten, hebben de Turksche legers meer dan 55000 man aan gevangenen verloren, terwijl er nog een 80.000 over zijn, die op het ondergaan van hetzelfde lot staan te wachten. Maarschalk Liman von Sanders was op Gallipoli gelukkiger. Nu bovendien Bulgarijë als bondgenoot uitgeschakeld wordt, is het contact Berlijn-Konstantinopel verbroken en kan er geen hulp komen opdagen van troepen, kanonnen en munitie. Het verwonderde daarom ook niets, toen het bericht bekend werd, dat Turkije dezelfde voorwaarden had aangenomen als Bulgarijë voor een wapenstilstand.

Duizenden Duitschers en Oostenrijkers moeten, volgens een Fransch bericht, waarvan zij zeggen, dat het niet bevestigd is, uit Konstantinopel en Sofia wegvluchten, terwijl in Berlijn uit het hooren dezer feiten een oproer zou zijn uitgebroken. Dit laatste is al zoo dikwijls gebeurd doch heeft het einde van den oorlog nog niet met één dag verhaast.

Roemenië schijnt van de gelegenheid gebruik te willen maken om het vreemde juk af te schudden. Parijs meldt tenminste, dat het volk zich heftig roert en de Duitschers hun bezettingstroepen weghalen.

Hadden zij al de versnipperde hulptroepen in Rusland, Bulgarijë, Palestina, Roemenië maar in het Westen; want daar kunnen zij ze thans zeer goed gebruiken. 't Was deze week weer allemaal victorie troef bij de Entente. De Belgen vochten fortuinlijk en namen Poelcapelle, de Engelschen wisten ondanks den heftigen Duitschen tegenstand een overgang te forceeren over het Canal du Nord en namen 16.000 Duitschers met 200 kanonnen; Cambrai (Kamerijk viel den geallieerden in handen evenals St. Quentin, de „onverwinbare" stad, zooals de Duitschers haar noemden; één fort van Laon, Malmaison, werd door Fransche soldaten bezet; den geheelen Chemin des Dames, een breede heuvelrug, die ver de omliggende vlakten beheerscht, wisten de kundig manoeuvreerende Fransche generaals zich in handen te spelen, terwijl zij binnen zes dagen het aantal Duitsche gevangenen wisten op te voeren tot 13.000 en het aantal veroverde kanonnen tot 200. Thans beginnen Amerikanen aan een harde kluif; zij willen trachten zich een doorgang te verschaffen door het beruchte Argonnewoud, waar nog wel wat anders te doen is dan boompje verwisselen.

Reeds zijn zij 6 KM. diep het woud ingedrongen en wachten op hun Fransche wapenmakkers, die aan een anderen kant zullen aanvangen. De naam van den hier commandeerenden generaal Gouraud, die soms op eigen gelegenheid een excursie schijnt te maken en met succes, waarborgt den Franschen een gunstig verloop dezer onderneming.

Zonderen wij nu Champagne en het Scheldekanaal uit, waar hevige tegen aanvallen en weerstand der Duitschers gemeld worden, dan wijken deze laatsten over het geheele westelijke en midden Westfront. Of het alleen de meerderheid is in troepen bij de Entente, door de komst der Amerikanen versterkt, waaraan wij dit moeten toeschrijven, of aan de superioriteit der kanonnen of vliegtuigen, of aan het ingezonken moreel der Germaansche strijders, die uit het binnenland geen bemoedigende berichten ontvangen, die bemerken, dat de duikbootoorlog de aankomst van honderdduizenden uit de nieuwe wereld niet heeft kunnen beletten, — of aan al deze factoren samen, wij weten het niet. Een feit is echter, dat de Entente ontegenzeggelijk aan de winnende hand is en dit reeds 2½ maand lang. Of het hooren van de beide wapenstilstanden het Duitsche moreel zal verheffen, betwijfelen wij ten sterkste. Maarschalk Hindenburg zal op 2 October dan ook niet zoo'n prettigen verjaardag hebben gevierd als zijn collega Foch, de Fransche generalissimus, die op den zelfden dag verjaart. De verovering van St. Quentin op dien dag heeft bij beiden wel verschillende gevoelens gewekt.

De „Evening World" laat doorschemeren, dat men van Oostenrijk een nieuw, grootsch offensief verwacht, door de Italianen van uit het plateau der zeven gemeenten te ondernemen. Een inval in Oostenrijk met alle daaruit voortvloeiende gevolgen, zou daarvan het doel zijn.

Zullen dan toch alleen de wapenen moeten beslechten? Voor de ontkenning hiervan sneuvelde von Kühlmann als staatsman; hoe president Wilson er over dacht vóór hij ten oorlog trok, bleek uit zijn vredesbemiddeling, steunend op het woord: „geen overwinnaars, geen overwonnenen." De weigering van baron Burian's nota geeft nu te denken. (Zwitserland meldt, dat hij een tweede, meer gedetailleerde nota zal zenden), terwijl thans de telegrammen uit Amerika wijzen op het rotsvaste besluit van den president: eerst de overwinning, daarna de gedachte aan een volkerenbond, waarin ook Duitschland kan opgenomen worden.

Wij hebben daarom weinig hoop dat men dezen winter door onderhandelingen een einde zal maken aan den afschuwelijken menschenmoord en wij vragen ons af, of er geen kern van waarheid zit in hetgeen we deze week, uit de Vorwärts overgenomen, lazen, dat de komende vrede een hel op aarde zal brengen en even slecht is als de oorlog zelf.

Wanneer men dit toepast op de bittere ontgoochelingen, de armoede, ellende en zielesmart der volken, dan is er van deze sterke uitlating toch wel iets waar, wat te denken geeft.

Buitenland.

Prachtige uitvindingen!

Het Engelsche ministerie van munitie wordt overstelpt met uitvindingen van menschen, die middelen meenen gevonden te hebben om den vijand onschadelijk te maken. Negentienden ervan zijn volslagen onbruikbaar.

Het orgaan van 't ministerie deelt eenige proeven mede van de zonderlinge plannen, die in het brein van sommige menschen rijpen.

Om vliegtuigen te bestrijden, wordt b. v. voorgesteld om de wolken kunstmatig te bevriezen en er dan kanonnen op te monteeren; zware kanonnen te hangen aan kabelballons; de maan te bedekken met een grooten zwarten ballon.

Andere voorstellen zijn: een ballon die aan touwen magneten draagt, om de geweren uit de handen van den vijand te trekken; een projectiel met vlooien en ander ongedierte, dat vooral met ziektekiemen besmet is; een projectiel met een man erin, om het op het doel af te sturen; uitstorting van cement over soldaten om ze te laten versteenen; het wegschieten van slangen door pneumatische toestellen naar de loopgraven van den vijand; het uitwerpen van geladen electrische kabels onder vijandelijke afdeelingen door middel van raketten; aanval op Duitschland door het graven van een tunnel tot in het Duitsche gebied; uitzending van afgerichte zeeraven, die de kalk uit de schoorsteenen van Krupp te Essen moeten pikken!

Japan in het verre Oosten.

Een te Moskou verschijnend blad deelt mee: „In de laatste dagen landde een groot getal Japansche troepen onder admiraal Koto in Wladiwostok en legerde zich in de onmiddellijke omgeving der stad.

Japan heeft een werkzaam aandeel genomen in de Tsjecho-Slovaksche beweging en zich bij overeenkomst verplicht 13 divisies voor een landing in Siberië te vormen. Ten einde de tocht der Japansche troepen door Siberië te verlichten, zijn de Tsjecho-Slovakken hun actie begonnen.

Bovendien breidt Japan de vorming van sterke troepenafdeelingen op Chineesch grondgebied voor. In alle plaatsen van Siberië, den Oeral en de Wolga, die op het oogenblik door de Tsjecho-Slovaken en kozakken zijn bezet, worden in de grootste haast spoorlijnen, bruggen en spoorwegstations aangelegd om zoodoende voor de legers der Entente een krachtig steunpunt te vormen. Aan de operaties, die tegen Europeesch Rusland in het voornemen liggen, zullen, naar wordt aangenomen, Japansche, Chineesche en Amerikaansche troepen deelnemen. De militaire autoriteiten deelen ons mede — aldus het blad — dat de Japanners na de verovering van Siberië tegen de Wolga zullen optrekken. De operaties der Tsjecho Slowakken worden door een bijzonderen generalen staf geleid.

Turksche oorlogsdoeleinden.

Het „Türksche Blad „Sabah" zegt dat de openbare meening in Turkijë de volgende oorlogsdoeleinden stelt:

Herstel en teruggave van de door den vijand bezette gebieden in Irak, Palestina en Jezires.

Onafhankelijkheid voor Perzië te bereiken door den aftocht der Engelschen.

De Zwarte zee als Turksche zee. De kuststaten onder Turksche souvereiniteit.

Een Turksche prins in de Krim en in Azerbadjan, een Duitsche Prins in Gorgië en een Aartshertog in Armenië worden als aangewezen regenten beschouwd. Bulgarije kan den Noordelijken Dobroedsja behouden, doch moet de beide Czernabekkens teruggeven. Constanza en Dedegatsj moeten vrijhavens worden. Zoolang Tripoli, de Eyrenaika en de Dode kanesos niet aan den Sultan zijn teruggegeven, mag Oostenrijk Noord-Italië niet ontruimen. De bondgenooten moeten de teruggave van deze eilanden zoowel als van de Kreta waarborgen.

De voedselvoorziening van Turkijë moet evenzoo verzekerd worden als die van Duitschland.

Na de groote overwinningen van generaal Allenby in Palestina en de gebeurtenissen in Bulgarijë en Turkije zal dit blad wel een vijftig tonen lager zingen. Zelf voorwaarden stellen.... dat zit er bij de Turken nu niet aan.

Vaderlandsliefde en zuurkool.

Patriottische Amerikanen wilden geen zuurkool meer eten, omdat „Sauerkraut" een Duitsch volksvoedsel is. Met het oog op het gebrek aan levensmiddelen vond de Amerikaansche voedselcontroleur het echter zonde en jammer, dat alle zuurkool nu zoo maar zou moeten bederven en daarom heeft hij, volgens de „Vrije Fries" medegedeeld, dat men heel goed „Sauerkraut" kan eten zonder onvaderlandslievend te zijn want „zuurkool is meer nog een Hollandsch dan een Duitsch volksvoedsel")

Het lot van de Zwarte-Zeevloot.

Naar de nieuwe bijzonderheden, welke uit Sebastopol worden medegedeeld, is de tragedie der Zwarte-Zeevloot thans geëindigd. Onder de bolsjewikische matrozen? der naar Novorossyck gevluchte schepen heerschten meeningsverschillen, die tot een splitsing der vloot in twee gedeelten leidden. De helft dezer schepen, bestaande uit acht eenheden, is naar Sebastopol gegaan, waar de manschappen aan land gingen, terwijl de andere helft der vloot in Novorossyck verbleef, daar zij tot dusver geen prijs wilde overgeven. De Sowjet der commissarissen besloot deze schepen te doen zinken. De mooiste dreadnought der Zwarte-Zeevloot „Sovbodnaja Rossya" werd door de bolsjewiki op 12 mijlen afstand van de Novorossyck tot zinken gebracht. De torpedojagers „Kertsch" en „Feodonissi" hebben tegen den dreadnought negen torpedo's losgelaten, na welker ontploffing het schip met groote snelheid zonk. De bolsjewiki hebben daarna op eenigen afstand vandaar zes torpedojagers, de „Kertsch", „Feodonissi", „Kaleakia", „Dresky" en „Bespokpiny", benevens nog een, welks naam onbekend is, tot zinken gebracht. Alle schepen droegen de vlag van St. Andreas. Een deel der bezetting landde in Feodosina in de Krim, waar zij door de Oekraïnsche overheid werd gearresteerd en naar Sebastopol gebracht.

Over het lot van admiraal Sablin is niets bekend.

De hulp der koloniën.

In den loop van een debat in den Senaat heeft de minister van koloniën een overzicht gegeven van den tijdens den oorlog door de Fransche koloniën verrichten arbeid. Hij zei o. a.: De koloniën hebben ons gedurende den oorlog aanzienlijken steun verleend. De oude koloniën hebben ons 31.000, de andere 600.000 strijdbare mannen verschaft. Het totale aantal mannen, welke Frankrijk, indien men Noord-Afrika mederekent, van zijn koloniën heeft betrokken, bedraagt 900.000 man.

Sedert Juni 1916 tot heden hebben de koloniën 1,377,000 ton verschillende goederen aan den Franschen staat geleverd.

Een typisch vredesvoorstel.

Een origineele mededeeling brengt de „Basler Mission". Het heet daarin, dat de bewoners der Goudkust in een uiterst moeilijken toestand verkeeren. Het voornaamste voortbrengsel van het land, de cacao, hoopt zich wegens den duikbootenoorlog en het gebrek aan scheepsruimte zoodanig op, dat zij niet weten, wat er mede aan te vangen. Er zijn geen koopers en de waar, die gekocht is, blijft liggen. De menschen hebben er geen belang meer bij, de vruchten van de boomen te plukken. Daarom laten zij de cacaovruchten hangen. Op sommige plaatsen gebruiken zij de vruchten als brandmateriaal. De wensch naar vrede is dientengevolge bij hen wellicht nog sterker dan in Rusland. De koningen der Goudkust hebben nu een verzoekschrift gericht tot al de oorlogvoerende partijen om vrede te sluiten.

Zij willen al de voorradige cacao gratis geven om de oorlogskosten daarmede te dekken!

De Fransche wolindustrie.

Naar wij in de „Action française" lezen, werd onlangs het interministerieel wolcomité in Frankrijk geopend. Bij die gelegenheid hield de minister van handel een redevoering, waarin hij op den desolaten toestand der wolindustrie wees sedert de Duitschers het noordelijk gedeelte van Frankrijk hadden bezet. Van de 2500 wolkammerijen, die Frankrijk vóór den oorlog bezat, was er bijna geen enkele in Fransche handen gebleven. Op 3.000.000 kamklossen waren er nog slechts 200.000 Fransche; van de 750.000 kaarderklossen waren er slechts 400.000 over. Op een geheel van 55.00 weefstoelen en Frankrijk nog slechts 20.000 beschikken.